T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/418
KARAR NO : 2024/227
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: Davacının babası tarafından dava tarihinden yaklaşık 40 yıl önce satın alındığı belirtilen taşınmazın, köy muhtarlığı ve azaları tarafından 2006 yılında davacının babasına haber verilmeden dava dışı üçüncü kişilere satıldığı ileri sürülerek; uğranıldığı iddia edilen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı :İ.A
Davalı : Balıkesir Bigadiç ...Köy/Mahalle Muhtarlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı, Balıkesir Bigadiç...Köyü tapusuna kayıtlı... ada, ...parsel sayılı 6352 metrekare büyüklüğündeki taşınmazın, babası H.Atarafından yaklaşık 40 yıl önce satın alındığını, babasının 02/07/2019 tarihinde avukatı vasıtasıyla ...Köy Muhtarlığı Köy Tapu Defterinde kayıtlı olan arazisinin köy muhtarlığı ve azaları tarafındanE.A ve A.Kisimli şahıslara 2006 yılında satıldığını tespit ettirdiğini ve savcılığa suç duyurusunda bulunarak dönem muhtarıG.Bile kardeşi E.A 'ın araziyi babasına haber vermeden sattığını belirtmesine rağmen savcılık tarafından kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiğini, babasının 15/09/2020 tarihinde vefat etmesi nedeniyle, kendisinin mirasçısı olduğu taşınmazın muhtarlık tarafından satılması dolayısıyla zarara uğradığını ve uğradığı zararların bilirkişi vasıtasıyla tespit edilmesini istediğini beyan ederek, uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İstanbul 7. Asliye Hukuk Mahkemesi 09/02/2023 tarih ve E.2022/721, K.2023/44 sayılı kararı**ile, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle davanın usulden reddine karar vermiş, tarafların istinaf etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"Dava dilekçesi, tapu kayıtları, Bigadiç CBS'nin 2019/563 ve 2017/1166 sayılı soruşturma dosyaları, SED raporları ve tüm dosya kapsamının yapılan bir bütün incelemesinde; Her ne kadar davacı davalı köy muhtarlığı ve azalarının kendisine ait arazileri başkalarının üzerine tescil ettirdiği gerekçesi ile manevi tazminat talepli dava açmış ise de; Yargıtay 4. HD'nin 2013/18224 Esas ve 2014/4183 Karar, aynı dairenin 2014/102271 Esas ve 2014/13979 Karar sayılı ilamlarında da belirtildiği üzere davacı iddiasının görevi ihmal şeklinde cereyan eden mağduriyete ilişkin manevi tazminat istemi yönünden adli mahkemelerinin görevli olmadığı, kamu görevlisi statüsündeki köy muhtarlığı ve heyetinin eylemlerinden kaynaklı (hizmet kusuru veya tam yargı davaları açısından) uyuşmazlıkların İdari Yargı merciilerinin görevli olduğu anlaşıldığından görevsizlik kararı verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."*

3. Davacı, bu kez İstanbul 7. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı dava dosyasının istenilerek idare mahkemesi başkanlığı nezdinde işlem ve yargılamaların yapılması suretiyle maddi manevi tazminat talebinin idareye yükletilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdariYargıda

4. Balıkesir 1. İdare Mahkemesi 31/03/2023 tarih ve E.2023/213, K.2023/366 sayılı kararı ile,*"söz konusu maddi zararın hangi kalemlerden oluştuğu ve her bir kalem için talep edilen tazminat miktarının dava dilekçesinde gösterilmek suretiyle dayanağı bilgi ve belgelerin dilekçe ekine eklenmesi"* gerektiğini belirterek; uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir. Davacı bu kez adli yargı yerinde açtığı dava dilekçesindeki açıklamaları tekrarlayarak aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

5. **Balıkesir 1. İdare Mahkemesi 31/05/2023 tarih ve E.2023/533 sayılı kararı**ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, 40 yıl önce babası adına alınan ve köy muhtarı tarafından köy tapusu defterine kaydedilen arazilerinin 2006 yılında tapu kadastro işlemleri sırasında köy muhtarı ve azaları tarafından alınıp satıldığından bahisle, söz konusu arazilerin tespiti ile maddi ve manevi tazminatın ödenmesi istemiyle Mahkememizde açılan davada ilk olarak davacı tarafından İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2022/721 sayılı dosyasınatazminat (maddi-manevi) davası açıldığı, anılan Mahkemenin 09.02.2023 tarih ve K:2023/44 sayılı kararı ile,"Dava dilekçesi, tapu kayıtları, Bigadiç CBS'nin 2019/563 ve 2017/1166 sayılı soruşturma dosyaları, SED raporları ve tüm dosya kapsamının yapılan bir bütün incelemesinde; Her ne kadar davacı davalı köy muhtarlığı ve azalarının kendisine ait arazileri başkalarının üzerine tescil ettirdiği gerekçesi ile manevi tazminat talepli dava açmış ise de; Yargıtay 4. HD'nin 2013/18224 Esas ve 2014/4183 Karar, aynı dairenin 2014/102271 Esas ve 2014/13979 Karar sayılı ilamlarında da belirtildiği üzere davacı iddiasının görevi ihmal şeklinde cereyan eden mağduriyete ilişkin manevi tazminat istemi yönünden adli mahkemelerinin görevli olmadığı, kamu görevlisi statüsündeki köy muhtarlığı ve heyetinin eylemlerinden kaynaklı (hizmet kusuru veya tam yargı davaları açısından) uyuşmazlıkların İdari Yargı merciilerinin görevli olduğu anlaşıldığından görevsizlik kararı verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur" gerekçesine yer verilerek davanın yargı yolu yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verildiği, anılan kararın taraflarca istinafedilmeyerek 25.04.2023 tarihinde kesinleşmesi üzerine Mahkememiz dosyasına bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 18.11.2009 gün ve E:2009/4-383. K:2009517 sayılı ilamında da değinildiği üzere tapu kütüğünün oluşumu aşamasında kadastro işlemleri ile tapu işlemleri bir bütün oluşturup, bu işlemlerdeki hatalardan devlet sorumludur.

Davacı taraf, köy tapu defterine kayıtlı olan taşınmazlarının kadastro işlemleri sırasında başkalarına devir edilmesi nedeniylezarara uğradığını iddia etmektedir. Her ne kadar olayda, kamu görevlisi statüsündeki köy muhtarlığı ve azalarının kadastro işlemleri sırasında eylemlerinden doğan bir zararın ve bu zararın tazmini söz konusu ise de; Kanunların öngördüğü bazı durumlarda kamu hizmetinin özelliği ve gerekleri gözetilerek yine Kanunlarla istisnalar getirilmiş ve Devlete bu gibi durumlarda da özel hukuk ilkeleri gereğince sorumluluk yüklenmiştir. Yukarıda yer verilen 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 1007. maddesi de bu istisnalardan birini oluşturmaktadır.

Buna göre, davacının isteminin kadastro işlemleri nedeniyle uğranıldığı ileri sürdüğü maddi ve manevi kaybın tazminine ilişkin olduğu gözetildiğinde, davanın görüm ve çözümünün, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre adli yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 3402 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun'un3. maddesi şöyledir:

"Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetinin göreceği işler şunlardır:

1 - Nüfus Kanunu hükümlerine göre:

A) Kendilerini nüfus sicillerine kaydettirmemiş olanlara,

B) Hüviyet cüzdanlarını kaybedenlere,

C) Doğum vakalarını nüfus idarelerine bildirmekle mükellef olanlara,

D) Ölüm vakaları için nüfus dairelerine,

E) Yer değiştirmelerinin kütüklere kaydı için alakadarlara,

F) Sanat, sıfat, mezhep ve eşkal gibi hususların nüfus sicillerine kaydı için talep edenlere,

ilmuhaber vermek;

2 - 1111 numaralı Askerlik Kanunu hükümlerine tevfikan :

A) Askerlik yoklama memurları tarafından istenilen malümatı vermek,

B) Askerlik şubelerine davet pusulalarını imza mukabilinde alarak sahiplerine tebliğ etmek ve davetlilerle beraber muayyen günde askerlik meclisine gitmek ve davete icabet etmemiş

olanlar hakkında malümat vermek,

C) Alakadarlara bildirilmek üzere gönderilen askere sevk cetvellerini, hazır olan sahiplerine tebliğ ederek kendilerini ve hazır bulunmıyanlar hakkında icabeden meşruhatı kaydederek,

cetveli o mahallin zabıta amirine teslim etmekle beraber kendisi de toplama yerinde hazır bulunarak istenilecek malümatı vermek,

D) Askere sevk tarihinden itibaren akibeti meçhul kalanlar hakkında şahadetname vermek,

E) Askerlik çağında olanlardan 15 günden fazla bir müddetle şubesinin bulunduğu mevkiden harice çıkmak istiyenlerin verecekleri haberi kaydetmek ve şubelerine bildirmek;

3 - 1525 numaralı Şose ve Köprüler Kanunu hükümlerine göre:

A) Yol vergisi ile mükellef olanlar için hususi muhasebelerden verilecek cetvelleri doldurmak,

B) Mükellefiyetlerini bedenen ifa edecek olanların vesikalarını muayene ile bu mükellefiyeti ifadan kaçınmış olanların cetvellerini hususi muhasebeye vermek;

4 - 1086 numaralı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre:

A) Sulh hakimleri nezdinde görülecek davalara ait vekaletname imzalarını tasdik etmek,

B) İmza vazına muktedir olmıyan veya yazı bilmiyen şahsın kullanacağı mührü veya el ile yapacağı işareti tasdik etmek,

C) Adli müzaheret talebinde bulunanların mahkemeye ibraz edecekleri şahadetnameleri tanzim etmek;

5 - 1412 numaralı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre:

A) Bir davayı temyiz talebinde bulunacakların yatırmak mecburiyetinde oldukları depo şartından müstesna tutulabilmesi için fakir olduklarına dair ilmühaber vermek,

B) Zabıtaca yapılacak bina aramalarında hazır bulunmak;

6 - Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanun hükümlerine göre:

A) Hayvanını satmak istiyenlere ilmühaber vermek,

B) Tazmin ettirilmesi lazımgelen çalınmış hayvan bedelini, mahalle halkına taksim etmek,

C) Hayvan hırsızları ve yatakları hakkında zabıt tanzim etmek;

7 - 797 numaralı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu hükümlerine göre: mahallede her geçen ay içindeki ölüm vakalarını ertesi ayın on beşine kadar varidat dairelerine yazı ile bildirmek;

8 - Tahsili Emval Kanunu mucibince yapılacak hacizlerde hazır bulunmak ve borçlarını tediyede temerrüt edenlerin mali iktidarları olup olmadığına dair ilmühaber vermek;

9 - 393 numaralı muzur hayvanların itlafı hakkındaki kanun hükmüne göre: Hayvanların öldürülmesi için kullanılacak silah ve saireyi mücadele mevsiminde mücadele heyetinden makbuz mukabilinde alarak tevzi etmek ve mevsim hitamında silahları ve kullanılmamış maddeleri toplıyarak heyete teslim etmek;

10 - 1580 numaralı Belediye Kanunu hükümlerine göre: İntihap encümeni teşkili için, belediyeler tarafından istenilecek kimseleri seçmek;

11 - Tedrisatı iptidaiye kararnamesi hükümlerine göre: Her yıl okul açılmadan on beş gün evvel semtin bağlı bulunduğu ilk okulun baş öğretmeni ile birlikte mahalle hududu içinde oturan ve mecburi Öğrenim yaşında olan çocukların bir cetvelini tanzim ederek mühürlemek ve bu cetvelde adları yazılı çocuklardan okula devama mecbur olanları bu müddet içinde velilerine bildirmek ve devamsızlıkla ilgili her türlü tebliğ ve takiplere tavassut etmek;

12 - 2613 numaralı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu ile 2644 numaralı Tapu Kanunu hükümlerine göre: Ferağ ve intikal ve kayıt işlerine ait ilmühaber ve vesikalar vermek ve meskenlere girerken hazır bulunmak;

13 - Mahalleye girdiğini haber aldığı hüviyeti meçhul ve şüpheli şahıslar hakkında zabıtaya haber vermek;

14 - İnsan ve hayvanlara arız olan salgın ve bulaşıcı hastalıkların ve nebatata hasar veren haşerelerin zuhurunu haber aldığı gün Hükümete bildirmek;

15 - Yardıma muhtaç olanlara fakirlik ihtiyaç ilmühaberleri vermek;

16 - Mahallede sakin olanlar hakkında resmi müesseselerce istenilen hüsnühal varakalarını tanzim ve ikametgah senedi tasdik etmek;

17 - Cumhurbaşkanınca, halkın ihtiyaçlarını karşılamak ve amme hizmetlerini kolaylaştırmak üzere karar altına, alınacak işlerden o mahalleye taallük eden kısımları tatbik etmek."

7. 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

"Gayrimenkullerin tescilinde o gayrimenkul Devlete ait ise bulunduğu yerdeki en büyük mal memuru, hususi idareye ait ise vali, evkafa ait ise evkaf müdürü veya memuru, belediyeye ait ise belediye reisi, köye ait ise muhtar ve mahsus kanunla teşekkül etmiş diğer hükmi şahıslara ait ise bunların kanuni mümessilleri salahiyetlidirler. Bu mümessillerin salahiyetlerini kullanma şeklini gösteren kanunlar hükmü yerinde durmaktadır."

8. 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun *"Kadastro ekibi ve komisyonun kuruluşu"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Kadastro ekibi; en az iki kadastro teknisyeni, mahalle veya köy muhtarı ile üç bilirkişiden oluşur.

(Ek fıkra: 22/2/2005 – 5304/2 md.) Kadastronun fennî işlerinin ihale yoluyla yaptırılması halinde, kadastro ekibinde iki kadastro teknisyeni, iki teknisyenin temin edilememesi durumunda yerine bir kadastro teknisyeni görevlendirilebilir. Ekipteki kadastro teknisyeni yerine kontrol memuru da görevlendirilebilir.

Muhtarın diğer bir kadastro ekibi ile çalışması veya herhangi bir sebeple hazır bulunmaması halinde, yerine kanuni vekili katılır.

Belediyesi olan yerlerde belediye meclisi, köylerde ise köy derneği tarafından en geç onbeş gün içinde altı bilirkişi, çalışma alanında birden çok ekibin görev yapması halinde her ekip için ayrıca üç bilirkişi seçilir.

Seçilen bilirkişilerin 40 yaşını bitirmiş olması ve kısıtlı veya yüzkızartıcı bir suçtan kesinleşmiş mahkumiyeti bulunmaması gerekir.

Bilirkişilerin zamanında seçilememesi veya bilirkişiliklerine mani hallerin bulunması halinde, bölgenin mülki amiri tarafından aynı sayıda bilirkişi belirlenir.

Seçilen bilirkişiler kadastro ekibinin çalışması sırasında; kendisine, eşine, usul ve füruuna, kardeşine, kardeşinin çocuklarına ve eşinin usul ve füruuna ait tespitler ile bunların hak iddia ettiği tespitlerde ve ayrıca hak iddia edenlerden biri ile kendisi veya usul ve füruu arasında davası bulunanlara ait tespitlerde de bilirkişi olarak dinlenemezler.

Bilirkişiliğe mani yukarıdaki haller, kadastro teknisyeni, muhtar ve diğer görevliler ile bunların yerine kaim olanlar hakkında da uygulanır.

Kadastro komisyonu; kadastro müdürü veya yardımcısının başkanlığında, bir kadastro üyesi ve itirazın mahiyetine göre kontrol mühendisinden veya tasarruf kontrol memurundan oluşur. Kontrol mühendisinin bulunmaması halinde yerine fen kontrol memuru katılır.

Bu maddede unvanları belirtilen memurlar bu maksatla açılmış okul veya kurslardan mezun olanlar arasından atanırlar.

(Mülga son fıkra: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)"

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

B. Yargı Kararı

10. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 11/03/2014 tarihli ve E.2013/18244, K.2014/4183 sayılı kararıyla, Köy Muhtarlıklarının kamusal kurallar çerçevesinde faaliyet göstermekte olup eylem ve işlemlerinin de kamusal nitelikte olduğunu ve kamu hizmeti kavramı çerçevesinde olduğunu, Köy muhtarlıklarının; ilgili personeli olan muhtar ve ihtiyar heyeti azaları olarak çalışan ve kamu görevlileri olan kişiler eliyle gerçekleştirdiği işlemler nedeniyle oluştuğu iddia edilen zararlar nedeniyle maddi ve manevi tazminat talep edilmesi halinde kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan bu zararların gideriminde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak gerekçesi şöyledir:

"Davacı B.Çtarafından, davalılar Kırklareli ...Köyü Muhtarlığı vdl. aleyhine 12/02/2009 gününde verilen dilekçe ile maddi ve manevi tazminat istenmesi üzerine yapılan yargılama sonunda; Mahkemece davanın kısmen kabulüne dair verilen 21/05/2013 günlü kararın Yargıtay'da duruşmalı olarak incelenmesi davalılar vekili tarafından, duruşmasız olarak incelenmesi de davacı tarafından süresi içinde istenilmekle, daha önceden belirlenen 11/03/2014 duruşma günü için yapılan tebligat üzerine temyiz eden davalılar vekili Avukat M.H.Ç geldi, karşı taraftan davacı adına gelen olmadı. Açık duruşmaya başlandı. Süresinde olduğu anlaşılan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve hazır bulunanın sözlü açıklaması dinlendikten sonra tarafa duruşmanın bittiği bildirildi. Dosyanın görüşülmesine geçildi. Tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü.

1-Davalı Kırklareli ...Köyü Muhtarlığı'nın temyiz itirazları yönünden;

Dava, maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiş; hüküm, taraflarca temyiz edilmiştir.

Davacı, ilgili kurumlardan gerekli izinleri alarak ...Barajı havzasına alabalık üretim tesisi kurduğunu, ancak davalılar tarafından tesisin köy merası üzerine inşa edildiği gerekçesiyle iki kez yıkıldığını belirterek uğradığı maddi ve manevi zararın tazminini istemiştir.

Mahkeme, ...Köyü Muhtarlığı aleyhine açılan davanın husumet nedeniyle reddine, diğer davalı gerçek kişiler aleyhine açılan davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

İstemin ileri sürülüş biçimine göre davacı; açıkça, davalı köy tüzel kişiliğinin hizmet kusuruna dayanmıştır. Davalı ...Köyü Muhtarlığı kamusal kurallar çerçevesinde faaliyet göstermekte olup eylem ve işlemleri de kamusal niteliktedir ve kamu hizmeti kavramı çerçevesindedir. Kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların gideriminde idari yargı görevlidir. (2577 sayılı İYUY. m.2)

Görev sorunu, kamu düzenine ilişkin olup açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetilir. Açıklanan nedenle; mahkemece, davalı ...Köyü Muhtarlığı yönünden yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilmesi gerekirken bu yön üzerinde durulmadan yazılı şekilde davanın husumetten reddine karar verilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

2-Davalı H.M ,Y.Y , S.Ö ve Y.U'ın temyiz itirazları yönünden;

Kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken veya görevlerini yaparken kişilere zarar vermesi, ilgili kamu kurumunun hizmet kusurunu oluşturur. Bu durumda sorumlu, kamu görevlisinin emrinde çalışmakta olduğu kamu kurumu olup dava o kurum aleyhine açılmalıdır. (TC Anayasası 40/III, 129/V, 657 Sy. K.13, HGK 2011/4-592 E., 2012/25 K.) Bu konuda yasal düzenlemeler, emredici hükümler içermektedir. Diğer yandan Sorumluluk Hukukunun temel ilkeleri açısından bakıldığında da; bu şekilde düzenlemenin mevzuatta yer almış olması zarar görenin zararının karşılanması yönünde önemli bir teminattır.

Davaya konu edilen olayda; ...Köyü muhtarı ve ihtiyar heyeti azaları olarak çalışan ve kamu görevlisi olan davalıların, davacı tarafından kurulan alabalık tesisini, yerin köy merası olduğu gerekçesi ile yıktıkları, görevleri sırasında ve görevlerinden dolayı davacıyı zarara uğrattıkları ileri sürülmektedir.

Şu durumda yerel mahkemece açıklanan yasal düzenlemeler gözetilerek, adı geçen davalılar hakkında davanın husumet nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, yanılgılı gerekçe ile işin esasına girilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada idari yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacının babası tarafından dava tarihinden yaklaşık 40 yıl önce satın alındığı belirtilen taşınmazın, köy muhtarlığı ve azaları tarafından 2006 yılında davacının babasına haber verilmeden dava dışı üçüncü kişilere satıldığı ileri sürülerek; davacının bu sebeple uğradığını iddia ettiği maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

14. İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir. Tam yargı davalarında, öncelikle zarara yol açtığı öne sürülen idari işlem veya eylemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi esas alındığından, olayın oluşumu ve zararın niteliği, sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi, tazminata hükmedilirken de sorumluluk sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

15. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim bir niteliğe sahip, bağımsız karakteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır. Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan hizmet kusurunu oluşturmakta, bunun yargısal denetimi ise, kamu hizmetlerinin işleyişinin ve gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

16. Olayda, davacının babasının satın aldığı taşınmazın köy muhtarlığı tarafından babasının bilgisi ve rızası dışında üçüncü kişilere satışının yapıldığı, bu nedenle zarara uğradığı ve zararının meydana gelmesinde davalı köy muhtarlığının kusurlu olduğu ileri sürülerek, tazminat istemiyle açılan davada; kamu hizmetini yürütmekle yükümlü kılınan davalı idarenin, kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin, dolayısıyla hukuki sorumluluğunun bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

17. Davalı idare, kamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. Somut olayda, davalı idarenin mevzuatla kendisine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmediği ileri sürülmüştür. İstemin ileri sürülüş biçimine göre davacı; davalı köy muhtarlığının hizmet kusuruna dayanmıştır. Davalı...Köyü Muhtarlığı kamusal kurallar çerçevesinde faaliyet göstermekte olup eylem ve işlemleri de kamusal niteliktedir ve kamu hizmeti kavramı çerçevesindedir. Kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların gideriminde idari yargı görevlidir.

18. Köy Muhtarlığı tarafından yapılan işlemlerin idari nitelikte olup hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususunun idari yargı yerinin denetimine tabi bulunmasına göre, görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi de hizmet kusuru niteliğindedir. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, 2577 sayılı

Kanun'un 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

19. Bu durumda, davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Balıkesir 1. İdare Mahkemesinin 31/05/2023 tarih ve E.2023/533 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Balıkesir 1. İdare Mahkemesinin 31/05/2023 tarih ve E.2023/533 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN